

Izhaja vsako prvo in tretjo
nedeljo meseca; velja:
Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
Za pol leta . . . 1 " 30 "
Za četrt leta . . . — " 70 "
Posamesni iztisi prodajajo se po
10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via
Crociara N.º 1, II. nadstropje, —
ekspedicija v hiši št. 6 Via Sta.
Lucia.

Naročnina naj se blagovoljno
pošilja pod naslovom: Vek. Raič
v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Našim naročnikom.

Denašnji list "Primorca" je zadnji.

Očitnim in skrivnim agitacijam naših neprijateljev, — prijateljev hlimbe in mračnjaštva, se je posrečilo, spraviti ga pri občinstvu ob zaupanje: Na drugi strani nam je pridobilo naše resnicoljubje mnogo sovražnikov ker smo bolj pogumno, ko vsak drugi slovenski list povedali vsakemu resnico brez ovinkov v obraz. Toraj se je število naših naročnikov od dne do dne manjšalo. V drugem poletju je malokdo naročbo ponovil, imeli smo skoraj le tiste, ki so se bili za celo leto naročili. Tako smo trpeli veliko zgubo. Spoznali smo to kar je žé Levstik rekel v "Pavlihi", da mora na Slovenskem vsak list propasti, ki se predrzne resnico pisati. Naj bo, odstopimo, pa se upamo v bolj ugodnih okoliščinah zopet prikazati v javnosti. Vsak nepristranski človek, ki je naš list bral moral je priznati, da se nismo hoteli nikomur prikupiti, temveč le Slovencem pokozati, kaj je pri nas napčenega in gnjilega, da bi se odpravilo. Če naša beseda ni imela zaželenega uspeha, naša krivda ni. Pa marsikaj, upamo kar smo pisali, je bralcem v spominu ostalo, in ni zgubljeno. Z zaničevanjem gledamo na tiste, ki sami le v špekulacijah delajo, in so tudi nam kaj tacega podtikali. V Gorici se je celo kolportiralo sumničenje, da smo še "Pomladansko Cvetje" iz

špekulacije izdali, in od tod je menda bilo to grdo sumničenje raztrošeno po celem Sloveniji.

Nobeden ne more od nas zahtevati, da bi se za narod materialno popolnoma uničili, in za zahvalo še za "sleparje", veljali.

Toraj prenehamo z izdavanjem "Primorca". Tistim g. naročnikom pa, katerim smo zadnje četrtletje na dolgu, pošljemo v odškodbo po en iztis "Pomladanskega Cvetja", ako ga še nimajo. Ako bi ne bili zadovoljni, naj nam pošljejo knjigo nazaj, pa jim pošljemo denar.

Zahvalimo se vsem naročnikom ki so nam do konca zvesti ostali, ter jih zagotavljamo, da nam je jako jako žal, da nismo mogli lista vsaj do konca leta redno zdržati.

Poslednjič pa prisrčna hvala vsem našim sodelavcem in dopisnikom za njihovo nesebično žrtvovanje in izvrstno duševno pomoč na blagor naroda.

Živela Slovenija, živela!

Vredništvo in lastništvo "Primorca".

Slovenskemu tiskovnemu društvu.

Vsacega rodoljuba je z veseljem napolnila vest o ustanovitvi slov. tiskovnega društva, ker je vsak njegovo praktičnost in korist na mah spoznal. Z radostjo nas je navdalo tudi, videti, kako so premožni Slovenci hitro vkup stopili, ter nabrali precejšen kapital za to podvzetje. Nam drugim pa kar nas je revežev, ostaja premišljevanje, kako bi mogli

LISTEK.

Blagor norcem!

(Govor v pametnej družbi.)

Ko sem se bil pred necimi dnevi neke narodne veselice udeležil, so mi očitali, da sem tako dolgočasen bil, da nij bilo pri meni kar obstati. Pravili so, da ne znam govoriti, da se ne znam šaliti, in, kar so mi v največi greh steli, da ne znam mladim dekletom davoraniti. In res čudno je bilo; ko so se drugi moji tovariši naj bolj veselili, sem jaz zapustil molče dvorano, šel sem se sprehajati v prosto naravo in v poznej noči je bila moja edina tovarišica smodka, ktorej sem tisti večer posebno ljubezen skazoval.

Drugi dan se srečam z mojim najboljim prijateljem, nij mi mogel odpustiti mojega čudnega obnašanja in mi je potem kot konec svojih pedagoških in salonskih nauk še patetično dejal, da en zdehalec v družbi napravi celo zdehalno epidemijo. Pač, prav je imel moj prijatelj, ta nauk je za me zlata vreden, saj veste da sem v sakej družbi vedno in vedno zdehal; po kom, mi nij treba praviti. In da tudi danes ne bon zdehel in še vas čestita gospoda, v to nesrečno bo-

lezen ne pripravim, dovolite mi, da bom pa imenitno "govorancija dižal". Od Vas pa zahtevam, da me mirno poslušate in to tem bolj ker reč je važna, imenitna. Čujte, jaz vam hočem pot do sreče, ne to bi bilo prepusto, naj srečnejšega človeka samega Vam hočem pokazati, in tega tudi vi lahko dosežete, samo če postanete — norci, kajti tiljudje so srečni na tem in unem svetu.

In to sveto resnico vam hočem danes dokazati če jo tudi prav logično ne dokaž m, a verjite mi da sem je popolnoma prepričan, kakor šest božjih resnic. Poleg tega premislite še to, da človek ne more vsega povedati, kar v svojih neumnih možganih občuti. Da je človek srečen, treba je, če tudi ne neobhodno, nekoliko slave. Učeni možje se jako trudijo, da bi njih ime šlo od ust do ust, od roda do roda. Izdajajo zaradi tega knjige, v katerih svoje ime z prav debelimi črkami zapisujejo, z vsemi naslovi vred. Drugi napravljajo vstanove, zidajo v svoj sponim velikanska poslopja, vse delajo le na to, da bi njih imena potomeci ne pozabili; in vendar se le pregosto dogodi, da za njih imena se koj po njih smrti nikdo ne zmeni, niti blžna okolica. Norcev slava se pa ši in širi; njih imena hranijo zgodovinski listi še trdneje nego družih

na drug način temu zavodu v pomoč priti. Včasih so rekali, da je dober svet zlata vreden. Zakaj bi to še danes ne bilo res?

Med drugimi nalogami, ktere si stavlja tiskovno društvo, beremo tudi, da hoče vzeti v roke slovensko knjigotrštvo. Mi bi bili rajši videli, ko bi bilo stalo "slovensko" knjigotrštvo, kajti ravno to je zelo zanemarjeno, večidel v rokah tujcev, in zavira zelo napredek naše literature.

Mnogo smo se o tej stvari pogovarjali svoje dni z nekim našim prijateljem. Kar si je on domislil, in kar smo še mi vganili, naj tukaj prav v kratkih črtah zabilježimo:

Vsi smo ene misli, da je našemu narodu treba omike in vsestranskega razvoja. Mi imamo zdaj v ta namen dva zavoda, Matico in društvo sv. Mohora. Pa večina izobraženih Slovencev je prepričana, da ta dva zavoda ne vstrezata svojemu namenu, ker obadva sta konservativno tesnosrčna, ter hočeta duh v okove vklepati, in vendar je dokazano, da kjer duh ni prost in svoboden, ondi tudi razvitka in napredka ni; o čemur je Božidar Raič v "Narodu" bolj obširno govoril. "Življenje svetnikov", "dogmatika", etc. so stvari, ki jih ljudstvo vsako nedeljo od prižnice sliši, in Mohorjevo društvo kakor Matica bi menda ne dajala drugih bukev med ljudi, ko bi ju mi ne pritiskali, da nam dajo vmes tudi kaj družega, seveda pristrizeno in preparirano po vkusu naših nazadnjakov. S tako literaturo ostanemo večni heloti; saj nam vbijajo le um, še misliti nam je prepovedano, le verovati smemo in vbogati moramo in spoštovati tiste, ki nas tlačijo in tepejo, tako se tolmači sv. pismo.

Pa kaj bi o tem besede zgubljali, ko je stvar že toliko pretrešana in preresetana, da jej ni treba več naših dodatkov!

Z eno besedo, slov. tiskovno društvo ima za nas le tačas kak pomen, če bodo v njem prevagala svobodom selna načela, da bo v stanu, storiti to, kar ona dva društva ne moreta in nečeta namreč vdihniti narodu omiko, narodni ponos samosvest, pogum, svobodoljubnost, žrtvoljubnost, velikosrčnost

mož. Kdo bi dandanes o Diogenu, o Palčeku še kaj govoril, ako bi bili pametni ljudje.

Kteri nemški jezikoslovec bi se neki trudil, kje so stanovali Abderiti, ako bi ne bili norci. Ravno tako bi bili Nemcem "Schuldbürger von Lallenbuch" neznan, kot nam Ribničani na Kranjskem in Šembreljanci na Goriškem, ako bi za trdno ne vedeli, da so imeli ti ljudje včasih mesto naših slamnastih svoje prirojene neumne možgane. Da, norec bodi, in tvoja slava je neomejena! — Ako dandanes norce vidimo, zbiramo se radi okoli njih, kakor pijanci okoli dobrega vina. Dobro se še spominjam iz mojih stročjih let, da neki norec — za Parušulo so ga klicali — nij bil nikdar brez svojih spremljevalcev in čestivcev. Tudi jaz sem bil večkrat v njegovem krogu, in verujte mi, veliko srečnejši sem bil takrat, kakor dandanes, ko sè samo visoko učenimi glavicami občujem. —

Druga lastnost ali pogoj srečnih ljudij je zadovoljnost sè seboj. Da mi, gospoda moja, nijsmo zadovoljni bere se nam na obrazi; lejte zgrbančeno čelo, temne oči; upala, vela lica in kake misli!

Kaj je moje prihodnje življenje, praša eden; drugi toži da mu je ljubica nezvesta, da ga noče; tretji si lomi glavo, zakaj mora kozarec kustom, ne

in vse tiste lastnosti, kterih nam je teba, da se izkopljemo iz sedajne sužnosti.

Na drugi strani pa, če se že tisk. društvu ne bo dalo tako hitro dokazati, da se mora postaviti na čisto demokratično stališče, tako v jeziku, kakor v pisavi in kakor v mišljenji, in če bo še naprej kultiviralo posebno literaturo za "omikane", Slovence, — bo vendar tudi lahko sprevidelo, da nam je tudi in to posebno narodne domače in nepresajene literature treba, ktero bo razumeti in uživati mogel vsak kmet in vsak prostak, in če bo tudi pri tem svoje liberalno stališče ohranilo, bo gotovo več koristilo, kakor vse taka društva, kar smo jih do zdaj imeli. Brali smo to leto en članek v "Neue freie Presse", nazvan "Slovenische Litteratur", kterega vsem gorko priporočamo. Toliko zastran principov.

Zdaj pa pridemo do ravno tako važnega vprašanja, namreč do praktične izpeljave. Knjigotrštvo je pri nas v našo veliko škodo čisto zanemarjeno. Pisatelji ne vedo za bralce, in bralci ne vedo za pisatelje. To je lahko dokazati: Da pisatelji ne najdejo bralcev, to je vsak poskusil, kdor je še kako slovensko knjigo izdal. Da je pa tudi drugo res, si upamo trditi na sledeče opirajoči se: Že marsikteri človek je nas prašal, ali bi se še dobile kje pesmi Preširnov? Mnogo ljudi je na Slovenskem, in tudi mi smo že na take naleteli, ki so še precej izobraženi, pa še Preširna nikdar niso brali, in ko so dobivši ga videli lepoto njegovih pesmi se niso mogli prečuditi, kako je to, da še niso nič slišali o njem. Naš znanec je naletel na Gorenskem na enega kmeta. Imel je Preširna pri sebi, ter mu bral nektere pesmi. Kmetu so se tako dopadle, da je hotel knjigo po vsej sili imeti, „če košta prav pet goldinarjev!„

Za Janežičeve majhne slovarje je v Trstu veliko popraševanje in enkrat smo omedli vse bukvarne vprašaje po tem slovarji, pa ga nikjer niso imeli.

Marsikteri bi rad dobil vse Janežičeve "Glasnike", ko bi jih mogel dobiti, ko jih je pa Janežič izdajal so se naročniki le bolj redko oglašali.

In taki so ljudje če mu boš knjigo tje pod nos pomolil, da si jo ogleda, ter ga malo prigovorjal,

usta h kozarcu pritisniti, ako hoče piti. Učenjak rajta, koliko časa bode človeški rod še po zemlji hodil; in kmet ne vè, s čim bode močnik solil. O to je gorje neizmerno gorje! Kaj pa norec? Glej ga, kako veselega obraza skače in koraka po mestnih skrlah; in zakaj bi ne, saj le za njega veljajo besede svetega pisma pri so Matevži 6. pogl. 31 vrsta: "Ne skrbite, kaj bodemo jedli in pili, s čim se oblačili, — po tem le neverniki prašajo." Ste li slišali? Tedaj mi, ki skrbimo, kaj bodemo jutri jedli, s čim se bomo po zimi oblačili, da od mraza ne poginemo, smo neverniki. Neverniki pa ne bodo videli nike 'ar nebeškega kraljestva, pravi na drugem kraji sveto pismo. Nij torej jasno, da le norec ima pravico do nebeškega veselja? To je pač najbolj logičen dokaz, kajti sveto pismo je neizmotljivo in moj sklep prav pravilen.

Da bi se norcu ne tožilo — saj po sv. pismu mu nij treba delati — si kakor sv. Izidor, ki je ovčice pasel še lepo žvižga in poje, kar je gotovo znamenje veselega srca, sè seboj zadovoljne duše. Eeden norec je že tako vesel; kaj pa, ako prideta dva ali še več skupej? Njh veselja nij ne konca ne kraja. Poslušata se ne, pa se vendar smejata in režita. Vsaki misli, da je le on družega v smeh pripravil.

jo bo še kupil. še; takih pa, ki bi za kako knjigo po vseh bukvarnah okrog pisarili, je le malo. Tu je treba ozir jemati na človeške slabosti, kdor hoče, da kaj prodal. Toliko vemo iz lastne skušnje: če kdo kako knjigo izdà na pr. v Celji, tako je bo v Celji več prodal, kakor v Ljubljani, ker bo tam sam agitiral in ponujal jo.

Naznanilo ali vabilo v časnikih se prezre, ali se prebere in spet pozabi. Tu je treba osebne agitacije, in beseda govornjena vedno več izda, nego pisana ali tiskana.

Kako imajo v srbski knježevini lepo organizirano knjigotrštvo! še kolporterje imajo, ki prenašajo bukve na prodaj po semnjih in ob nedeljah pred cerkev, kjer se snide množica kmečkega ljudstva.

Zato pa tudi izide na Srbskem v mescu menda toliko knjig, kakor pri nas v celem letu. In vendar se govori, da smo Srbom v omiki naprej; če je to res, je le v tem, da je prvotna omika ljudstva pri nas večja, za razvitek in oblaženje te prvotne omike pa na vsak način Srbi več storijo nego mi in Hrvatje.

Tu je treba pri nas knjigotrštvo tako osnovati, da vzame vso to stvar uno društvo na pr. ravno tiskovno društvo v roke. Temu pošljejo pisatelji svoje rokopise. Društven za to pripravljen odsek razsodi, ali bi bilo delo vredno, da se tiska, in ali bi se rentiralo. Ta odsek tudi stori pogodbo s pisateljem.

Da pa družto svoje knjige proda, mu je treba delati tako:

Na vsaki gimnaziji in realki, ktero obiskujejo slovenski študenti, v vsakem semenišči, v vsakem mestu in okraji, po čitalnicah in bralnih društvih, sploh povsod, kjer se snide več branjaželjnih Slovencev, si mora priskrbeti enega stalnega agenta. Na tak način bi se osnovalo po vsem Slovenskem še čez 100 agencij. — Temu agentu bi se pošiljale knjige, in on bi jih skušal več ko mogoče prodati. Pa ne samó, da bi jih imel v razstavi, kakor bukvarne, tudi z njimi pri znancih okoli hoditi ter prigovarjati bi jih moral naj kupijo.

Ker bi pa vsak agent, naj bo še tak rodoljub,

s časom veselje zgubil, če bi moral bukve zastonj okrog prenašati in ponujati, ter še zraven marsiktero grenko požreti, toraj bi bilo bolje, da bi se agenti pri stvari dobro interesirali, na pr. da bi se jim dal znesek za vsako tretjo prodano knjigo, če bi takó 12 knjig vsako po 50 soldov predal, bi dobil za vse 6 gld. in ker je vsaka tretja njegova, bi njemu ostala 2 gld. in 4 gld. kakor tudi vse neprodane knjige, bi poslal društvu nazaj. Da bi agenti ne mogli po svoji volji cene postavljati naj bi se natisnila pri vsakej knjigi na prvi strani tudi cena. Društvo bi pri tem nikakor ne bilo v škodi. Kajti, če pri sedajnem knjigotrštvu eno knjigo izda, je bo prodalo k večem 500 eksemplarov; z agenti pa gotovo 1500, in če se 500 na agente odraja, jih ostane še 1000, tedaj še zmirom polovica več; in pri tem je še to dobro, da je knjiga med ljudstvo bolj razširjena.

Tudi kakih deset kolporterjev bi si društvo lahko najelo, ki bi ne imeli družega dela, ko bukve po društvu izdane, po Slovenskem nositi in prodajati. Tem bi se lahko tudi 50% prepustilo, če bi pridno prodajali.

Večletne skušnje bi znabiti še marsiktero drugo pot pokazale, po kateri bi se dalo naše knjigotrštvo tako vrediti, da bi bilo podvzetnikom v korist, in narodu v blagor in zmirom večo vsestransko povzdigo. L. H.

Politični svetozor.

Čudno se reči motajo v Avstriji, kdo jih bo razumel! Zdaj gospodari novo ministerstvo, čisto nemško ministerstvo! Čemu to? Ali hoče skrivna vlada, tako zvana kamarila, ktere obstanek se nam vedno bolj verjeten zdi, ustavoverno stranko ad absurdum speljati, ali pa je res tako slepa, da stavi kaj upanja na novi, pa slabejši iztis Giskrovstva? Drugi spet mislijo, da vlada samó Andrassy, pa kakó je to mogoče, če se nič po njegovem smislu ne godi? Zakaj pa se s Poljaki ne spravijo? Andrassy bi bil gotovo za to. Mislil bi človek, da se dela čisto

In ako bi bili vsi ljudje norci, kako strašno pametno bi to bilo. Svet bi ne bil več „dolina teh solz“ ampak največi hrib „tega veselja in smeha“.

Dva dokaza tedaj, norec je imeniten, on je zadovoljen sé seboj. Premišljajmo dalje!

Stara resnica je, da kdor je preveč v strahu, kdor je preveč potrpežljiv in podlcžen, tega nikdar ne moremo imenovati srečnega človeka. Temu smo mi kot dobri Katoličani in Slovenci jako žalosten izgled. Le glejte na eni strani nas strašijo p. t. gospodje duhovni, na drugi vlada. Duhovni v spovednici, na prižnici in kjer morejo. Nij še dosti, da so sami črni, ne, stavijo nam še črnejše reči pred oči: črn post, črno pokoro, črni sodnji dan, črne vice, in prečni pekeli. Vse le črno, znamenje strahu, in še nebesa bi nam črna namalali, ako bi z lastnini očmi zvezd ne videli.

Kako nas deželna in državna gosposka v kleščih ima, ter nas vedno hoče le v temo pošiljati, to je marsikom znano. Strah za nami; pred nami, pod nami in nad nami. Kam se hočemo obrniti? Norca posnemajmo! Kakor sveto pismo pripoveduje, dejal je svoje dni zbrihtan norec, da nij boga. Ali da ne porečete da vas hočem tukej le nalagati, ali pa da

Vam sicer slovenski a la Dalmatinov tekst sv. pisma citiram, ki nij od papeža potrjen, povem Vam latinski tekst, iz vulgate ki se glasi: „Dixit insipiens (norec) in corde suo (v možganih), Deum non esse.“ Sedaj je treba zopet logično sklepati! Ako tedaj boga ne priznavamo odpadejo vsa prejšnja strašila. Post, vice pekeli, so imaginarne številke. In ker so gosposke tudi od boga postavljene, kdo bi se za te kaj zmenil? In naposléd ako bi tudi bog bil, saj nas ne more kaznovati, ker smo grešili brez — zavesti. Bog plačuje in kaznuje namreč človeštvo le za tista dejanja, ktere je človek z lastno voljo doprinesel, nikakor pa prisiljena. Le pomislite, kako bi bili na dobičku! Zbirali bi svoje kralje potem, kakor si ga norci zbirajo. Ne bilo bi treba ne taborov, ne deželnih zborov, ne družih tacih tikelmenzev, in zedinjena Slovenija bi že stala na nogah; ne Nemci ne Italjani bi nam ne nagajali ampak dejali: „pustimo norce pri miru“. Da, gospoda moja, ako hitro še danes po noči ne postanemo norci, zastonj bodemo zdihovali po zedinjeni Sloveniji, čakali bodemo do sodnjega dne. Takrat jo pa še najmanj dobomo, ako bode tudi dr. Costa od boga samega za našega ministerpresidenta izvoljen.

To bi bilo pač lepo svojega kralja imeti, in ta

nemška politika, in vendar ni takó. Zakaj pa je bil Beust spodén, ki se je dal za nos voditi od Bizmarka v Salzburgu, in zakaj je zdaj general Gablenz šel v penzijo, ki je bil menda edini prijatelj Prusov med našimi generali, in ki je pomagal leta 1864 Prusom Schleswig-Holstein pridobiti? To so vse reči, ki bi človeku um vzele, takó so nerazumljive, bodisi da so tako premetene, ali pa so tako strašno abotne, da jih zdrava pamet ne more umeti, ker ni logike v njih. Zmirom smo za gotovo mislili, da se Avstrija pripravlja na boj zoper Rusijo; pa če bi bilo to, morala bi se sprijazniti s Poljaki, in iskati nemško prijateljstvo. Slednjega pa ni pričakovati; Bismark pozna svoje tiče, in jih pusti peti mirovne pesmi in prijateljstvo Nemčije z Avstrijo; vsak previden človek pa vé, koliko to velja. Od privatnih oseb, ki so prišle ravnokar iz Nemčije, slišimo, da je tam vse prepričano, ka bo Nemčija v kratkem zgrabila Avstrijo, ter da so Nemci vsi navdušeni za to, razdreti Avstrijo, ter anektirati nemške provincije, k katerim se ve da prištevajo tudi Česko in Slovenijo. Če vse to premislimo, se nam le verjetno zdi, kar smo že večkrat izrekli, da bodeta Rus in Prus zavezno po že gotovej pogodbi Avstrijo raztrgala, in da so vse tiste basni v dunajsko-pruskih listih, ki čenčajo, da razmere med Berlinom in Petrogradom vedno hladneje postajajo, le pesek v oči občinstvu, da bi avstrijsko-nemško ljudstvo ne spregledalo in ne videlo zanj, s kterimi Prusija opleta Avstrijo; kriči se na Rusijo, da bi ljudje na Prusijo pozabili, in Prusija se hlini prijazna, dokler se jej koristno zdi. Naj jasnejši dokaz za naše trdenje je obhajanje svetega Jurja v Petrogradu, pri kateri priložnosti se je pokazalo, da sta berolinski in petrogradski dvor že vedno prijatelja, — go'ovo ne brez skupnih interesov; — kajti taka neumnost se ruskim diplomatom ne sme in ne more podtikati, da bi bili Prusiji prijatelji brez vsacega interesa. In kje ga moreta imeti, interes, če ne v Avstriji in Turčiji? Abotno je toraj, če dunajski listi zdaj, ko se je pokazala lažnjivost njihovih vesti o pruskoruskem neprijateljstvu, če zdaj slepijo ljudi z ponovljenjem "svete aliance"; kakšen dobiček bi to

Prusiji in Rusiji doneslo, in dandanes politiko interes vodi. Pač pa imate oni dve državi skupen dobiček, če razdirata Avstrijo in Turčijo. Ali bi bilo razrušenje teh dveh držav dobro ali slabo, o tem zdaj ne govorimo, le na dunajsko časopistvo kažemo, kako se laže in kako ljudi slepi v interesu Prusije. In vendar ti ljudje zdaj zopet v Avstriji vladajo!

Zadne tedne so v Avstriji pozornost zavzemale volitve. Končale so se za nas splošno še precej dobro.

Na Mvrvskem, Zgornjeavstrijskem in v Bukovini so sicer zmagali ustavoverci, pa to le z silnim pritiskom od vlade, in te večine, ki so jih tam vkup spravili, nimajo nobenega obstanka; naj pride naša stranka na krmilo in zopet bo večina v teh zborih federalistična. Dežele, ki so stalno ustavoverne, so le nižja Avstrija, Šlezija, Štajersko in Koroško, ki štejejo vse skupaj komaj kake štiri milijone ljudi; dežele pa, ki so vedno za nas (Kranjsko, Goriško; Češko, Tirolsko, Vorarlberg, Dalmacija) ki štejejo še čez sedem milijonov duš, in če prištevamo še Galicijo, ker Poljaki in Rusini niso bili nikdar popolnoma za centralistično stranko, potem jih imamo skoro dvanajst milijonov zoper četiri. Toraj je jasno, da se sedajno ministerstvo ne more dolgo obdržati.

Kaj bi o kranjskih volitvah rekli? Le to, da so nas jako razveselile in z novim pogumom navdale, ker smo po njih zvedeli, da se slovenski narod ne bo dalje dal za nos voditi od nemčurjev. Ravno tako srečno so se vršile volitve na Českem. Tudi nas veseli, da Slovenci ne gredo v državni zbor in naj brže tudi Tirolei in Dalmatinci ne. Ker Čehi itak ne pridejo, potem bodo pač sami Nemci in Poljaki v lesenjači sedeli, in upamo, da bo to posledni državni zbor pod to ustavo.

— 353 —

Vredniku "Soče,,"

Kakor je znano, so največi junaki tisti, ki udrihajo po sovražniku tačas, kedar se ne mora braniti. Takega junaka se je skazal tudi g. vrednik "Soče,,"

kralj bi se nobenega ne bal ne boga ne hudiča, človeka pa še najmanj. Za zadnje le en izgled. Leta 1325 je bil avstrijski vojvoda Oton razžalil svojega imenitnega norca H. Fuchsa. Ali Fuchs mu jo je tudi spodobno in gentelmannsko poplačal. Bila je namreč lepa navada, da je, kd r je prvo vijolico v letu našel, to koj vojvodi naznani'. Tudi ta norca je našel vijolico, položi nanjo klobuk, ter hiti urno vojvodi sporočit. Vojvoda se ves vesel posebno ker je bilo še v zimi, napoti s spremstvom in z največim veličanstvom po to vijolico, in res najdejo pod klobukom močno dišečo vijolico, ali v podobi — oprostite temu izrazu — v podobi konjske fige. In kaj so mu hoteti storiti? "Pustimo norca pri miru,,"

Slednjič naj Vam pokažem še iz enega stališča, da je norec najsrečnejši na svetu. Za to le en izgled iz navadnega življenja.

Kaj težko je v ljubezni zadositi in zadovoljiti mož, kimajo možgane na pravem mestu, kakor pravijo navadni ljudje. Naša dekleta so si kaj tacega gotovo že poskusila. Kai ne? Takemu človeku govori dekleta zdaj prenežno, zdaj premožko; zdaj so mu pogledi premili, zdaj prebistri; zdaj so mu poljubi pregorki, premrzli. Enkrat se mu nosi prekaketno, drugič pa

predomače, in naj bo še tako precartano ljubljén, njegovemu srcu vendar ne dasta ne um ne pamet miru; on še vedno dvomi in sumi, ali za res tako ljubi, kakor se kaže, ali pa ga ima za norca, ravno ker nij norec. Kako srečen je pa norec! On čuti ljubezen, tudi če ga nobena ne ljubi en pogled zadostuje in že gori ves, za njo bi dal dušo in telo. Da, še videti mu je nij treba. Don Quixote nij nikdar svoje Du'cineje videl, za to je pa nij maaj ljubil, kakor današnji vitezi, ki ves božji dan pri "njej" sedijo. Govoril je o njej, kakor o kraljici nebes im zemlje akoravno je bob mlatila in v malin nosi'a, in ako je kolikteremu kako dobroto skazal, nij hotel sprejeti zaslužene zahvale, nego vказal je, naj se dotični pri Dulcineji zahvali. O ta Quixot je bil galanten ljubček!

Norec misli da ga vse ljubi, ker je ljubeznjiv, in zakaj je ljubeznjiv? Samo za to, ker je — norec. In na tej podlagi je vsa nj gova sreča zidana, in nij moči, ktera bi ga zamogla v nesrečo pahnuti.

Koliko sreče nam ne kaže že ta mali obraz norčev če tudi slabo narišan? In mi, gospoda moja, bi še hrepeneli po bogastvih, po vednosti in učenosti. Ne, nikdar ne, dragi moji. Naše oranje, naj bo obhajanje, naša vera naj bo nevera, naša modrost naj

Vedši, da z nami ni dobro češenj zobati, je govoril dokler je "Primorca," še živega videl, lepo pohlevno z uganjkami, zdaj pa, ko je mislil, da je "Primorec," mrtev, da ga ne bo več, maha po nas, da ga je veselje gledati. Pa "Primorec" se še slednjikrat vzdigne, ter tukaj z svojo krepko roko zdrobi "Sočino," batino. — G. vrednik nas v svoji zadnji "Listnici," zopet tako nesramno napada, da bi ga morala rudečica spreleleti, ako bi bil prav pomislil, kaj je pisal, in da nam je v našem odgovoru skoraj nemogoče, obdržati se v tistih mejah pogovora, ki so med omikanimi ljudmi navadne, in to tem menj, ker jih je že "Soča" nam nasproti daleč prekoračila. Z Nobenim človekom se ni tako težko prepirati, nego s takim, ki slabo zastopa kako idejo, ktera je že davno na vse strani dokazana, ter se zaradi tega za jako pametnega šteje, pa vendar nobene lastne misli nima, ampak se le po časa duhu in občnem mnenji obrača; tacega se nobeni razlogi ne primejo.

Vendar se prepira ne moremo ogniti, ker smo tako surovo provocirani. O politiki se s "Sočarji" ne bomo prepirali; ne o Čehih, ne o idejah komunizma; kdo bi se tudi s takimi ljudmi o resnih stvareh pogovarjal, ki ne poznajo razlogov, temveč samo avtoritete, ker so politični otroci, in ki mislijo, da je Gorica središče svetá in društvo "Soča," državni zbor, v katerem gospodje Dolenc, Klavžar e tutti quanti osodo narodov odločujejo. Mi smo imeli za take nedolžne igrače le pomilovalen posmehljaj, dokler se ti ljudje niso začeli v neki fantalinski predrznosti zaletavati v našo čast in poštenje. Spoznavši, da nam na poti poštene žurnalistične polemike ne morejo do kože, začeli so z natolcevanjem in obrekovanjem

Mi pa jih z mirno vestjó zavračamo:

Laž je, da je banka "Viktorija," kedaj podpisala "Primorca," in da je vrednik "Viktorije," kedaj v listu skušal svojim principalom vstreči. Pač pa se vedno bolj očitno kaže, da je "Soča," organ "Slavije," kar pa še do zdaj nismo izrekli, ker ni vsakemu človeku dano, natolcevat koga brez jasnih dokazov.

Pa se ve da, le "Sočarji," so zmožni tako absurdnih laži, da bo banka, ki zastopa kapital, podpisala ali držala si organ, ki govori zoper kapital. Naj krepkeje pa se ta toliko kolportirana laž s tem zavrača, da mora list sedaj na pomanjkanji materialne podpore umreti, česar bi se ne bilo treba bati, ko bi ga podpisala "Victoria." Inerate pa smo sprejemali tako od "Victorije," kakor od "Slavije."

Omeniti moramo še, da je bila Mohorčičeva polemika zoper "Slavijo," natisnena, ko še Raiča v Trstu ni bilo, in ko je vredoval list začasno g. Haderlap, ki je od "Victorie," tako malo o dvisen, ko od "Slavije."

bo norost; mesto hoditi v učilnice, hodimo raji v pilnice. Zatorej gospoda moja, ne obsodimo stanorcev, ne žugajmo po sv. pismu onemu, ki nas norca imenuje, s peklenkim ognjem, ampak bodimo mu še hvaležni za to lepo, krasno ime, kajti

«Učeni stan je zaničvan,
Skrbi in huda leta
Moré ubozga kmeta

Najprvi stan je norcev stan, — samo je treba prostovoljno norec postati.

Jurij iz Kobiljeglave.

Laž je, da je g. Martelanc sodelavec "Primorca," in če je g. Mohorčič kaj tacega rekel, je bil slabo informiran. G. Martelanc je bil naš ekspeditor, pa na zadržaj lista ni imel več upljiva, nego zadnji tiskarski fant, ki ga je stavil. Ali g. Martelanc prestavlja za "Triesterco," ali ne, ne vemo, pa nam tudi ni mar pozvedavati; kdo je djal tiste novice v "Triesterico," o vredniku "Soče," nam tudi nič ni mar. Od sebe odvrčamo energično to insinuacijo, da bi se ukvarjali s tako malostnimi intrigami, ter zapisujemo to kot novo krivico in laž, s kterimi nas "Soča," kar obsipa.

Laž je nadalje, da smo pisali, ka je g. Mohorčič "bolj pošten, nego vi vsi." Vzemite dotično številko "Primorca," v roke, in brali boste, da smo pisali, ka g. Mohorčič resnico bolj ljubi, nego vi vsi, in to še danes trdimo, posebno če pomislimo na vse te laži v listnici zadne "Soče."

Kako je bil g. Mohorčič prisiljen, pisati tisti preklic, popisuje sam v današnjem listu. Mi pa zaznamujemo le še grdo laž in nesramno obrekovanje, da je bil g. Mohorčič od "Victorie," podkupljen, da je pisal zoper "Slavijo." G. Mohorčič je pisal iz lastnega nagiba, za to kakor tudi za noben drugi sestavek, kolikor jih je pisal, ni dobil od nas nobenega plačila.

In če "Soča," nad Mohorčičem vsklikne: "Bog nas varuj pred takimi Slovenci!," pravimo mi: Bog daj, da bi bilo mnogo Slovencev tako razumnih in pogumnih, kakor je Mohorčič, ki bi si upali resnico tako odkritosrčno povedati, ko on. In če "Soča" dostavi: "Pred Nemci in Lahji se bomo že sami varovali," se mi predrznemo reči, da se jih bomo težko varovali, dokler se nam bodo taki revčeki za voditelje vsiljevali, kakoršni ste vi.

Zdaj pa recite, ali je to lepo, ali je to pošteno, ljudem tako čast krasti, in obrekovati jih? Ali smo mi vam kedaj poštenje jemali? Pa se ve da, kdor hoče krivico delati, se mora ofenzive poprijeti, in tako storite tudi vi; in kdor je koga oškodoval, kakor ste vi nas na časti, ta ga mora še enkrat oškodovati, in potem je tako videti, kakor bi se samo maščeval, in kakor bi bil on popred oškodovan. In če ste nas vi popred po vašem sodelavcu, dr. Lavriču (kterega mi notabene štejemo za poštenjaka, pa nas slabo poznajočega) imenovali "sleparje," in če ste nam podtikali intrige zoper vas v "Triesterici," (s ktero smo bili mi, da mimogredé omenimo, v vednem prepiru), tako moraste zdaj, da to krivico pred očmi občinstva zakrijete, z novimi lažmi nas napasti, in tako navidezno odium initiative od sebe odvrniti, kar ste tudi zdaj storili.

Čestitati vam moramo, da se vam je ta manever jako posrečil, in da imate mnogo simpatij, pri občinstvu na svoji strani. Samó da ste v tem že nekoliko predaleč šli. Kajti s tem ste se gotovo blamirali in pokazali golo stran, da ste rekli, ka bi ne bilo častno, prepirati se z nami. Vsak tržaški Slovenec ve, da ste se s tem blamirali, ker so v Trstu vsi "Primorčevi," sodelavci dobro znani, in vsak ve, da niso ušli naravnost iz jetnišnice v Gradiški, ampak da so navadni in pošteni ljudje, in da si tukaj nobeden ne šteje v sramoto pogovarjati se z njimi. — Da pa ima tukaj "Soča," dosti simpatij, tega ne moremo tajiti, in smo tudi zadosti velikodušni to pripoznavati, pa naj se varje, da jih ne zgubi, kar bi se lahko zgodilo, če bo ljudi tako brezmišljeno obrekovala, kakor je nas. Mi jej ne zavidamo teh nezaslužnih simpatij, ker imamo

pravico na svoji strani, ki je bolj stalna nego spremenljivo ljudsko dobrohotje; in če se je za zdaj "Soči" posrečilo, prepričati koga da je nečastno, z nami prepirati ali sploh pečati se, imamo vendar upanje, da se bo enkrat resnica pokazala jasna ko beli dan, in da bodo tačas vsi videli, kako nesramno in grdo nas je "Soča" obrekovala.

Konečno še "Sočo" svarimo, naj se ne identificira preveč z banko "Slavijo", ker bi znala kedaj z njo vred pasti, kajti — ljudsko dobrohotje je spremenljivo!

Slednjič še mi pravimo z "Sočinimi", besedami: "Krivica in nepoštenost se sama kaznuje", in tudi "Soči", in mogočnim njenim pokroviteljem ne bo vsila kazni za vso krivico, ki jo je nam storila. In tudi mi, ko nam vmerje "Primorec", na mlačnosti občinstva, bomo našli lepše opravilo, nego je pričkanje z "Sočinimi", časnikarčki.

Sicer pa vas zagotavljamo brez hlimbe, da vas imamo za poštenjake, kajti kdor je sam pošten, tudi o drugem tako misli, dokler ni od nasprotnega prepričan.

Da ste nam zdravi!

Vrednik in sodelavci "Primorca."

Poslano *)

Vesely's bist du ledig.
Gott sei dem Černy gnädig.
Po Bürgerji.

V vsakej žurnalistiki se nahajajo listi, ki se mogó smatrati za organe te ali one stranke, vlade, društva, banke i. t. d. z razločkom, da so oni izrečni organi, drugi pa le na skrivnem od njih subvencionirani. Takov izrečen list je za avstrijsko vlado "Wiener Zeitung", za banko "Slavijo", pa "Soča". Razloček je samo ta, da "W.Z." reskripte na čelu, "Soča" pa na zadni strani donša.

Molčal bi bil, ter prezrl oni bedasti napad iz Prage, bedast za to, ker bedast človek kaj pаметnega napisati ne more, bedast pa tudi za to, ker skuša na otročji način slov. čitatelje preslepiti. Molčal bi bil, ako bi bila "Soča" objavila mojo in bankino korespondenco, ker bi bila le meni na čast.

Molčati pa ne morem, ker se v onih reskriptih ljudje zoper mene repenčijo, katerih se ta stvar nič ne tiče, ker se meni v onih pismih očita, da sem nesramen lažnik in ker g. Černy take dogodjaje o nemi pripoveduje, ki ne morejo biti nikakor ne in nikdar ne resnični, ki dokumentirajo Černy-ta kot človeka paglavca in lažnika, sploh za človeka, kteremu bi še v obraz ne pljunil.

Najprej prašam kako da mi odgovarja Černy, saj je v prvem odprtem pismu v "Soči" dejal, da z onim njegovim pismom preneha vsaka polemika od njegove strani? Erklärt mir graf Orindor..?

Dalje kaj hoče g. Ivan Žonov, kaplan v Srednji vasi v Bohinji? kaj ima zoper mene?

Jaz mu naravnost povem, da se je dal mistificirati od bedaka. Jaz g. Žona ne poznam, tudi on mene ne, le toliko vem in sem mu porok za to s svojim poštenjem, da služi g. Černy-tu in celej pisarni "Slavije", za tarčo slabih in nesramnih šal, da so se vsi z njegovim blagim rodoljubjem norčevali ter ga porabili kolikor mogoče. Saj veste, g.

Žon, kako vam je obetal Černy brizglje in da Vas vzame na občni zbor v Prago? Kakov človek je ta Černy misliti si zamorete, ako Vam povem, da je celó tajnosti Vašega življenja razodel tlačanom v pisarnici banke "Slavije".

Kar se Gabrškovega šribanja tiče, omeniti moram, da je ta gospodič še le po mojem izstopu vstopil, da toraj ne more o ničem merodajnega mnenja imeti. Gabrška je nakomandiral Černy ali je pa ono škribanje le izraz osebnega sovraštva, ker Gabršek ve, da nijsem prijatelj neumnosti, zlasti častilakomne ne.

G. Kristanu odgovarjam, da je Černy v njegovej nazočnosti (in sicer njemu samemu!) dejal, da je treba po Goriškem zoper Viktorijo, Raiča in Primorca agitirati. Kristan pa je odgovoril (se ve da nemški): kjer sem jaz bil in kamor jaz pridem, tam so tla Raiču spodkopana. Kako abotna je g. Kristanova trditev, da je celó za "Primorca" agitiral!

Kar se pa psovke "da jemljem krmo iz vsacega korita" tiče, zavračam jo na Kristana samega, o kterem mi je sam Černy pripovedoval, da je bil kot uradnik pri g. Trpinu demonstrativen nemškutar in da se ga še zdaj, kedar v kako narodno družino pride vse izogiblje!

Sušnik, notorično zabit človek, prijatelj Gabrškovega Sancho Panza Černy-tov vohun zoper mene, ko sem še vprvič pri "Slaviji" bil, očita mi v dopisu iz Prage, da so uradniki za menoj dolgove plačevali; da on eden tistih ni bil, sledi iz tega, da sem moral dolgove, kar jih je plačanih, sam plačati. Nijeden uradnik "Slavije" ni ne krajcarja za me dal, temveč oni Sušnik je moje rokopise prodal gospodu

Hribarju, pa meni tajil, rekoč, da ni nobenega lističa našel. O tem imam pismen dokaz v rokah. Zdaj jo s Černy-m zaigrava!

V svojem pismu se je Černy dvakrat zlagal in sicer tako debelo, da je vsled teh laži situacija popolno drugačna postala.

Nij res, da sem mu jaz kedaj dejal, da so to samo besede, zgolj fraze, kar sem o njem pisal; tega jaz nisem nikdar rekel. Dejaj sem le: "Jaz nisem napadal nikakor ne Vašega privatnega značaja, le dementiral sem, kar ste neresničnega v "Soči" priobčili o "Primorcu". To so bile moje besede!

Zdaj pa o preklicu kaj! Bralci "Soče", se menda sponmijajo neke litsnice v tem listu, kjer vredništvo pravi, da bo moj preklic in vso korespondenco v prihodnem listu natisnilo. V listu potem pa je le petero reskriptov, o preklicu pa ne duha ne sluha! Tudi o korespondenci ne! zakaj ne? — Ker bi bilo razglašenje korespondence, kakor sem že omenil, le meni na čast!

Popustivši svojo službo v Trstu, prišel sem v Ljubljano, pa nikjer našel eksistence. Nihče ne more zahtevati, da umrem glada. Laglje je umreti na bojišči ali pod rabeljnovimi rokami za domovino pa umreti zaradi pomankanja je težko, skoraj nemogoče, ako je le količkaj nade. In nado sem imel. Že 5. julija t. l. ko sem prišel v Ljubljano, in prej že pri Tomšičevem pogrebu v Mariboru, silil me je Černy naj vstopim, v "Slavjo", 5. julija me je htel siloma zadržati. Ko sem se vrnil 23. septembra v Ljubljano, pravil mi je, da je dobil velik nos iz Prage zaradi stvari, objavljenih v "Primorcu". In pozneje še, ko je bilo moje odprto pismo izšlo, dejal je sam na predlog uradnika Bartona, da me naj podkupi: "Mohorčič se ne da podkupiti.

*) Za spise in njih zadržaj v tem predalu vredništvo nij odgovorno.

Vkljub odprtemu pismu nagovarjala sta me Barton in Hribar, da naj spet vstopim, in jaz sem to v svojej revii storil, ter po Hribarju sporočil: "da pridem kot *delavec*, ne drugače; kakor delavec, ki pride dela iskat k fabrikantu, kterege je prej napadal,."

Zdaj je bil Černy na konji. Sprevidel je, da moram podleči, terjal od mene preklic in jaz sem poslal preklic "Soči,,". Preklic se tako glasi: "Kar sem pisal o „Slavji,," specialno o njenem slovenskem oddelku, preklicujem z opombo da sila kola lomi,,". Černy je bil zadovoljen s tem preklicom, ker le *formalno* bi bil moral preklicati. Vse je bilo v redu.

Kar pride čez štiri dni pismo iz Gorice, polno žolča in strupa zoper mene, da ni to nikakšen preklic, da bo "Soča,," prisiljena z vso strogostjo postopati zoper banko, ker si tolmači moj sprejem za uradnika le tako: ali je vse res, kar je pisal Mohorčič o „Slaviji" in "Slavja,," se ga boji, ter ga je spet sprejela za uradnika, ali pa je htel Mohorčič z onim pismom presijo delati. Toraj proč z Mohorčičem in tožiti ga!

Vredništvo "Soče,," se čuti razžaljeno od mene, kterege je že enkrat s predikatom "štravancar,," počastilo.

Se ve, na to mi je moral Černy na izbor dati ali vse točno preklicati ali pa iti. *Storil sem poslednje*. Dolencu sem pisal pismo, kterege si ni upal priobčiti. Pismo, na tanko pojasnuje moje stališče, opraviči me popolno, za to se ni objavilo*). Banka sama se je iz govarjala v pismu do Dolenea, ter mene branila in opravičevala s tem, da sem ono odprto pismo nemara le v naglici nepremišljeno pisal, da sem dober delavec i. t. d. g. Dolenc je zahteval telegrafičen odgovor; odgovor je dobil, se ve de zanj nepovoljen.

To je genesis mojega preklica.

Poravnanje bi bilo s tem gotovo.

Pa Beust — pardon! — Dolenc ga je podrl, željen vničiti me popolnoma. Pisemca so zdaj hodila v Prago in Ljubljano in komponiralo se je petero reškriptov, v kterih se, kakor se razvidi, resnici v obraz bije: zamolči se napovedana korespondenca — z eno besedo, javno mnenje se hoče siloma ponarediti. Takšna je taktika forvežnerjev banke "Slavije,,".

Zdaj pa še enkrat ponavljam, da nij banka "Slavija,," nič družega kakor zavod narodnih judov, ki z onim trgujejo, kar je narodu naj bolj sveto. Kakšno je njih postopanje, razvidno je na tanko iz članka, ki je bil pred kratkem natisnen v nekem dunajskem listu, in ki je verjeten skoz in skoz.

O Černy-tu samem pa imam take dokaze v rokah, da bi ga morali na veke kompromitirati, ako bi ne bil že zdavnej pri vseh poštenjakih in razumnih. Naj me ne sili objaviti, kako je častno besedo prelomil on, bivši oficir, v „affairi Jereb,," kako se je perfidnega pri ravno tej priložnosti in prej že zoper mene izkazal. Kako je svoje duševno siromaštvo dokumentiral v Gecljevi zadevi.

Še enkrat naj me ne sili, ker njemu bi ne bilo v korist!

V Ljubljani 4. novembra 1871.

Janez Mohorčič m. p.

*) Bravo, g. Dolenc, živelo poštenje, živela resnica!
Vred. "Prim."

Drobtinice.

* * Kakor prejšnje, napravi tudi ta predpust in sicer * 13. januarja 1872, Rojanska čitalnica sijajni ples za kteregega se je že odbral posebni odsek.

Ker so denarne sile čitalnične preslabe da bi se z njimi zamogli poravnati vsi v ta namen potrebni stroški, sklenilo se je, da ima vsak ud, kteri se hoče plesa vdeležiti plačati 1 gold. vstopnine; tudi se smejo neudje slovanske narodnosti vpeljani po udih, vdeležiti plesa. Vstopni listki dobivajo se pri posamesnih članovih odseka, ali pa pri tajniku čitalničnem. Ta večer bo dvorana, kakor druga leta krasno olepšana in svirala bo vojaška godba. Začetek ob 10 uri zevčer.

Plesni odsek.

("Pomladansko Cvetje,") dobiva se zanaprej po zelo znižanej ceni in sicer po 50 kr. iztis. Kdor si hoče to zanimivo 250 strani obsegajočo lepoznavsko knjigo omisliti, naj dotični znesek pošlje pod naslovom: „*Vekoslav Raič v Trstu*“ — Dijaki srednjih šol, kterim je v prvej vrsti ta knjiga namenjena, naj te prilike ne opusté, počastiti nas z mnogobrojnimi naročili.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Žaganice kranjske:

od 10 do 14, 1200“	po f. 63 do f. —
» 8 » 9 850	» » 33 » » —
skurete 1200	» » 40 » » —
remlji 2/3 nemški	» » 34 » » —

Žaganice štajerske:

od 10 do 14, 1200	po f. 75 do f. —
» » » 9, 850	» » 42 » » —
skurete 1200	» » 42 » » —
remlji francoski 2/3	» » 40 » » —

Žaganice koroške:

od 10 do 14 1200	po f. 82 do f. —
» 8 » 8 850	» » 48 » » —
skurete 1200	» » 58 » » —
remlji 2/3 benč.“	» » 52 » » —
Moka I Kaiser	po 11 f. 50 kr. cent.
II fein	» 10 » 30 » »
III pol	» 9 » — » »
Mundm.	» 8 » 25 » »
»	» 5 » 50 » »
Otrobi	» 2 » 70 » »
Fežol rudeči	» 7 » — » »
» zeleni	» 6 » 50 » »
» rumeni	» 6 » 80 » »
» kanarin	» 7 » — » »
» kokes	» 7 » — » »
Slive	» 7 » 50 » »
Maslo	» 51 » — » »
Slanina (špeh)	» 34 » — » »
Seno konjsko	» 2 » — » »
» kravje	» 2 » 50 » »
Slama boljša	» 2 » — » »
» slabeja	» 1 » 50 » »
Krompir	» 4 » — » »

Experto crede! Zaupaj izkušnemu

piše v enem sestavku z naslovom: migljaj za vse, ki zdravja iščejo v Londonu izhajajoči "Licensed Victuallers Guardian". Sestavek sam se glasi: velika avtoriteta je stavek izgovorila, da so največje znanjbe zmerom najprostejše. Izrek ima svojo veljavo tako v medicinskem kakor v mehničnem umstvu, in najnavadnejše substance našega vsakdanjega zavžitka imajo v sebi najdražja načela za zopetno pridobitev kakor za ohranjenje našega zdravja in naše moči. Priprostost imena enega najvpešnejših zdravil našega časa, Hoff-ovega male-ekstraktne piva, naj tudi na prvi pogled manj imponira, nego kako iz daljave vzeto ime, kaka vednostna beseda vzeta iz botanike, ali kak smešen izvod iz grškega ali latinskega; a spoštovanje in izkustvo nas navajajo, zaupati rajše prostemu zdravilu, in verovati onim, ki nas ne izkušajo z visokoletečo frazo prekaniti; zato zdravniki pred vsem male-ekstrakto pivo priporočajo in vsem osobam zapisujejo, ki trpe na želodčnih boleznih, na plučah, na prsih, na jetrah, in v spodnjem telesu, kakor tudi na motenji pravih telesnih funkcij. Hoffovemu male-ekstraktnemu pivu stoji oficijelno imenovanje "izvrstno redivno zdravilo", na strani in ta neodvomljiv pridevek dokazuje njegovo zdravilno ceno najodločnejše.

Experto crede! Svetujemo torej vsem zdravja potrebnim njegovo rabljenje in smo našli da je razen zdravilstva tudi oveseleča pijača prijetnega okusa in arómata. Nato pridenemo dve pismi izvrstnih zdravnikov londonskih: "Jaz zapisujem Hoffov male-ekstrakt mnogokrat in moji bolniki najdejo deber vspeh. Dr. Med. J. Pattison. 10 Cavendish Road. Jaz nadaljujem predpisavati Hoffov male-ekstrakt in vam rad povem, da ga moji bolniki zaradi dobrega učinka radi imajo. Dr. Med. Garth Wilkinson, 76 Wimpole Street, W. Med tem ko se v inozemstvu ta slavna nemška pijača hvali, ne mine dan, da ne bi v Johan Hoff-ovi centralni zalogi, Wien, Kärtnering 11, priznanja v rabi male-ekstrakta, male-čokolade (za dojenca in slabe otroke v obliki prahu) in Hoffovih male-bonbonov za prsi in o dobljenih zdravilnih vspehih dohajala, iz katerih denes mali izpisek objavimo.

Presburg, 26 maja 1871. Prosim da pošljete še flaš vašega izvrstnega male-piva za zdravje.

Ivan pl. Simonyi.

Zagorje, 10 maja 1871. Ker mi vaši male-bonboni za prsi za mojo prsno bolezen, kašeli in hripavost posebno pomagajo, želim zopetnega poslanja s prihodnjo pošto.

Anton Dornig.

Veszprim, 2 junija 1871. Ker mi vaš male-ekstrakt za zdravje dobro služi prosim itd.

Fridrih Raczek, umetnik.

Broos, 3 junija 1871. Ne morem nehati izvrstne lastnosti vaše male-čokolade v obliki prahu za redilo dojenca pohvaliti in prosim itd.

Max Pogatsnik, advokat.

V Ipavi dobiti pravo pri Anton Deparis-u apotekarju.

Prva slovenska

prodaja usnja

Fr. Šentak-a in družnika

v poštah ulicah v dr. Žurbijevi hiši

CELJI.

prilporeča svojo mnogovrstno usnjarsko blago po nizki ceni v nakup.

Fr. Šentak in družnik.

Zahvala zavarovalnici „VICTORIA“

Po srečnej naključbi sem svoje poslopje in pohoštvo 1. novembra 1871, pri zavarovalnici «Victoria» zavaroval. Nesreča v naši vasi nije dolgo mirovala, prikazal se je namreč 11. decembra po noči ob 10. uri ogenj na strehi ter za 5 minut v svojo last dobil 6 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ker nas je nevarni krik: ogenj! še le iz spanja zbudil, nam je vsem poškodovanim bilo komaj mogoče rešiti sebe, preplašene žene in svoje vpijoče otroke, vse drugo je spremenil ogenj v prah in pepel. Ko po tej veliki nesreči moji sosede kateri niso bili zavarovani, obupno zdihujejo, ostane meni tolažba v tem, da imam vse svoje imetje zavarovano.

Že 4 dni po ognji, dala je zavarovalnica «Victoria» v Trstu mojo škodo, konstatirati in mi 8 dni po likvidaciji poslala popolni znesek, z katerim mi bode mogoče svoje poslopje zopet postaviti, in si na novo spraviti za gospodarstvo potrebno orodje. Za tako točno in hitro rešitev mojega odškodovanja izrekam sl. namestništvu zavarovalnice «Victoria» v Trstu presrečno svojo zahvalo, ter omenjeno zavarovalnico vsem svojim prijateljem in sosedom gorko priporočam.

Pasjak 26. decembra 1871.

† Anton Sorina poškodovanec, † Matija Juriševič župan v Pasijaku, Tone Benigar priča, Blaže Dekleva priča.